AH-I/Sanskrit-101C-1/19

B.A. Semester I (Honours) Examination, 2018-19

SANSKRIT

Course ID : 10911 **Course Code : AHSNS-101C-1**

Course Title: Classical Sanskrit Literature (Poetry) & Chanda

Time: 2 Hours **Full Marks: 40**

The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. अधोनिर्देशानुसारं यावन्तः प्रश्नाः समाधेयाः तेषु अवश्यमेव यथेच्छ प्रश्न*द्वयस्य* उत्तरं संस्कृतभाषायां देवनागरलिप्या च प्रदेयम्। 2×5=10

Group-A

(किरातार्जुनीये)

प्रश्न*द्वयं* समाधेयम्। 2×2=4

(I) वनेचरः युधिष्ठिरं कीदृशीं वाचमकथयत्?

(II) 'तवानुभावोऽयम्' इत्यस्य संधिविच्छेदः विधेयः।

(III) ''परैति कार्श्यं यशसा समं वपुः''– इत्यस्य वाक्यस्य कः अर्थः? कस्मिन् प्रसंगे एषा उक्तिः विहिता?

Group-B

(कुमारसंभवे)

प्रश्न*द्वयं* समाधेयम्: 2×2=4

(I) पार्वत्याः तपश्चरणस्य स्थानं कीदृशमासीत्?

(II) ''विवेश कश्चिज्जटिलस्तपोवनम्''– कः विवेश? स च कीदृग्दर्शनम् आसीत्?

(III) ''तवानुवृत्तिं न च कर्तुमुत्सहे''– कः कथं कस्याः अनुवृत्तिं कर्तुम् अनुत्साहितः बभूव?

Group-C

(छन्दोमंजर्याम्)

एकः प्रश्न*:* समाधेयः 2×1=2

(I) इन्द्रवज्रा-छन्दसः लक्षणं लिख्यताम्।

(II) छन्दोमंजरीमनुसृत्य गुरोः लक्षणं प्रदेयम्।

2. अधोनिर्देशानुसारं यावन्तः प्रश्नाः समाधेयाः तेषां समेषाम् एव उत्तरं संस्कृतभाषायां देवनागरलिप्या च लेख्यम्।

Group-A

(किरातार्जुनीये)

एकस्य श्लोकस्य व्याख्या कार्या। 5×1=5

(I) क्रियासु युक्तैर्नृप चारचक्षुषो न वञ्चनीयाः प्रभवोऽनुजीविभिः।
अतोऽर्हसि क्षन्तुमसाधु साधु वा हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः।।

(II) विहाय शान्तिं नृप धाम तत् पुनः प्रसीद संधेहि वधाय विद्विषाम्।
व्रजन्ति शत्रूनवधूय निःस्पृहाः शमेन सिद्धिं मुनयो न भूभृतः।।

Group-B

(कुमारसंभवे)

एकस्य श्लोकस्य व्याख्या करणीया। 5×1=5

(I) तथा समक्षं दहता मनोभवं पिनाकिना भग्नमनोरथा सती।
निनिन्द रूपं हृदयेन पार्वती प्रियेषु सौभाग्यफला हि चारुता।।

(II) उवाच चैनं परमार्थतो हरं न वेत्सि नूनं यत एवमात्थ माम्।
अलोकसामान्यमचिन्त्यहेतुकं द्विषन्ति मन्दाश्चरितं महात्मनाम्।।

Group-C

(छन्दोमञ्जर्याम्)

(I) *एक*माश्रित्य टीका लेख्या। 5×1=5

(a) स्रग्धरा

(b) द्रुतविलम्बितम्

(II) अधोनिर्दिष्टेषु यथेच्छं *द्वयस्य* छन्दोनिरूपणं कार्यम् 2½×2=5

(a) किमिव हि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम्।

(b) प्रवर्ततां प्रकृतिहिताय पार्थिवः।

(c) लोको नियम्यत इवैष दशान्तरेषु।

(d) मम विरहजां न त्वं वत्से शुचं गणयिष्यसि

3. अधोलिखितेषु *एकस्य* प्रश्नस्य उत्तरं लेख्यम्। 10×1=10

(a) युधिष्ठिरं प्रति द्रौपद्याः भाषणं वर्ण्यताम्।

(b) पार्वतीं प्रति ब्रह्मचारिणः जिज्ञासा आलोचनीया।

(c) किरातार्जुनीयस्य प्रथमसर्गस्य विषयवस्तु लिख्यताम्।